GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 208. *Vinerĭ 2 (14) Noemvre* 1884.

Braşovŭ, 1 (13) Noemvre

Cum stămŭ cu Rusia?

Acésta este cestiunea cea mare, ce se discută necurmatŭ în pressa austro-ungară. Ea aci apare posomorîtă şi amenințătóre, aci ni se presentă cu o faţă pretinósă de pace.

De astădată ea ne arată faţa ei veselă şi unŭ intimŭ alŭ ministrului-preşedinte Tisza, unulŭ din căpeteniile mamelucilorŭ sĕi, delegatulŭ Csernatony, a fostŭ aşa de norocosŭ de-a audi în comisiunea delegaţiunei ungare din gura ministrului de esterne, că relaţiunile monarchiei nóstre cu Rusia au încetatŭ de a mai fi încordate. Comitele Kalnoky a vorbitŭ de-o înţelegere principială între Austro-Ungaria şi Rusia, şi Csernatony a declaratŭ, că este mulţumitŭ şi cu acésta, deórece o preferă unei înţelegerĭ detailate.

Numitulŭ delegatŭ mai vêrtosŭ de aceea se bucură aşa de multŭ, că au încetatŭ încordările între monarchia nóstră şi Rusia, deórece aceste încordărĭ au încuragiatŭ numai aţîţările statelorŭ micĭ vecine cu Ungaria.

Au încetatŭ aşadér încordările şi cu ele aţîţările şi în loculŭ lorŭ avemŭ acum o „înţelegere principială.“ Cum stămŭ dér în adevĕrŭ cu Rusia? După ce nu mai voimŭ sĕ trăimŭ în inimiciţiă cu ea, întrebămŭ: suntemŭ amicii séu aliaţii ei, orĭ că monarchia austro-ungară urmăresce foţă cu Rusia o politică ce s'ar puté numí nicĭ rece nicĭ caldă?

O înţelegere principială a esistatŭ întotdéuna între curtea de Viena şi de Petersburg şi cu tóte astea Rusia a privitŭ nemişcată la 1866, cum a fostŭ bătută Austria de Pruşĭ şi la 1870, când ordinile de mobilisare erau deja scrise şi Austria era în ajunŭ de a sărì în ajutorulŭ Franciei, Rusia a fostŭ care a ţinut'o în locŭ de nu s'a mai putută mişcá.

De atuncĭ încóce frica de Rusia predomină tótă politică esterióră austro-ungară. Principele Bismarck s'a sciutŭ folosi de ea la 1876—1878 şi mai alesŭ la 1879 când a încheiatŭ alianţa cu comitele Andrassy. Ungurii erau unŭ elementŭ par'că anume creatŭ spre a uşură cancelarului germanŭ realisarea planurilorŭ sale, dândŭ nutremêntŭ prin demonstraţiunile lorŭ antirusescĭ antagonismului dintre cele două marĭ împĕrăţii, spre bucuria celei de a treia putere, care era Germania.

Décă şi după întrevederea împĕratului Franciscŭ Iosifŭ cu Ţarulŭ la Skiernevice se mai vorbesce numai de-o „înţelegere principială,“ acésta vrea sĕ esprime, ni se pare mai multŭ aceea, că şi aḑĭ, ca şi la 1876, apropierea dintre Austria şi Rusia se face sub controlulŭ Germaniei. Principele Bismark privesce cu ochĭ de Argus la fiecare mişcare a diplomaţilorŭ din Viena şi îndată ce ar merge unŭ pasŭ mai departe li-ar strigá: pân'aicĭ şi mai departe nu.

Décă este vorba de-o învoială amenunţită, atuncĭ acésta are sĕ-o facă Austria cu Germania, ér nu cu Rusia. Aşa celŭ puţinŭ pare a fi prevĕḑutŭ în planulŭ cancelarului, care, precum vĕḑurămŭ, a voitŭ la începutŭ ca monarchia nóstră sĕ încheiă o legătură multŭ mai strînsă de dreptŭ publicŭ cu Germania.

Resultatulŭ dér din cele premerse e, că décă amŭ voi sĕ căpĕtămŭ unŭ rĕspunsŭ lămuritŭ la întrebarea cum stămŭ cu Rusia, amŭ trebuì sĕ ne adresămŭ la oficiulŭ de esterne din Berlinŭ, unde se stabilesce marginea pănă la care póte merge comitele Kalnoky în amiciţia lui pentru guvernanţii din Petersburg.

Faţă cu acéstă stare de lucrurĭ e remarcabilŭ, că în sînulŭ poporaţiunei monarchiei suntŭ două curenturĭ puternice: curentulŭ germanŭ, care doresce o alianţă durabilă şi nedisolubilă cu Germania şi curentulŭ slavŭ, care ar voi sĕ smulgă monarchia din braţele Germaniei şi se prepare o înţelegere nu numai principială, ci chiar fórte amĕnunţită cu Rusia.

Cu curentulŭ d'întâiu mergŭ şi Maghiarii, merge şi delegatulŭ Csernatony şi décă îşĭ esprimă mulţumirea pentru aceea, că relaţiunile încordate cu Rusia au făcutŭ locŭ numai unei înţelegerĭ principiale, nu unei învoelĭ detailate cu Rusia, elŭ vorbesce aşa cum place patronului stăpânului sĕu — dela Berlinŭ.

CRONICA POLITICĂ.

Enunţiaţiunile ḑiarelorŭ rusescĭ despre declaraţiunile lui Kalnoky în delegaţiunile austriace suntŭ fără colóre. Numai „Novosti“ observă, că formaţiunea cea nouă, despre care vorbesce Kalnoky, se cuprinde într'aceea, că influinţa precumpănitóre a Austriei în peninsula balcanică s'a arătatŭ ca o ideiă falsă. Năsuinţa popórelorŭ balcanice, de a-şĭ câştigá independinţa sub protecţiunea Rusiei, este o faptă reală şi însemnéză: »Lasciate ogni speranza«, voi carĭ sunteţĭ împinşĭ în sfera intereselorŭ austriace. Décă în Viena se aducŭ pré marĭ laude stărei actuale (status quo), aicĭ se arată dorinţa d'a ne încrede mai puţinŭ iubirei de pace a Rusiei şi d'a face mai multŭ pentru ea ca sĕ nu sece. Décă presa rusécă îşĭ permite sĕ pomenéscă câte odată că pacea între aceste două state vecine numai atunci va fi posibilă când se vorŭ respectá interesele amĕndurorŭ statelorŭ, de aicĭ nu trebue sĕ se redice acusaţiunea cum făcŭ Kalnoky, că presa rusécă ar aţîţá pasiunile.

*

De mai multe orĭ s'a împrăştiatŭ scirea, că planurile pentru regularea Porţilorŭ de ferŭ precum şi proiectulŭ de cheltuelĭ ar fi deja terminate, că guvernulŭ le-ar fi arătatŭ unorŭ delegaţĭ, carĭ şi-ar fi datŭ părerea, că e posibilă încuviinţarea primei anuităţĭ de 3 milióne. »Fremdenblatt« desminte acéstă scire, ḑicêndŭ că planurile se lucréză acum de ómenĭ specialiştĭ, şi că nu s'au arătatŭ nicĭ guvernului încă, cu atâtŭ mai puţinŭ delegaţilorŭ. Şi apoi se scie că cestiunea acésta trebue esaminată mai ântêiu de ministrulŭ de finance, şi apoi sĕ se presinte consiliului de ministri. Se crede că afacerea Porţilorŭ de ferŭ tocmai la primăvară va fi resolvată, căcĭ pănă acum nu se scie, în ce modŭ se va procede la realisarea proiectului. Cu totulŭ altfelŭ stă afacerea regulării Dunării de susŭ. Proiectulŭ de lege privitorŭ la acésta e deja terminatŭ şi se va presentá dietei îndată ce se va reîntruni.

*

„Nordd. allg. Zeitung,« publică circularea ducelui de Cumberland cu data 4 c. l. îndreptată cătră principii germanĭ, afară de împĕratulŭ, şi cătră cetăţile libere germane, în care comunică corespondenţa ce a avut'o cu ministeriulŭ din Braunschweig cu privire la contra-signarea şi publicaţiunea patentei despre începerea domnirei sale. Esercitarea domnirei sale peste Braunschweig a întêmpinatŭ greutăţĭ. Succesiunea sa pe tronŭ, după constituţiunea ţĕrii şi după ordinea familiară princiară, este sigură şi nu o-a combătut'o nime. Denegaţiunea recunóscerii sale şi impedecarea domnirei sale ca duce alŭ Braunschweigului nu e posibilă din partea imperiului, fără de a turburá ordinea de dreptŭ, pe care se baséză imperiulŭ germanŭ însuşĭ. Constituţiunea imperiului nu dă nicĭ o autorisaţiune pentru acésta. Prin călcarea dreptului sĕu de principe suveranŭ s'ar periclita totŭ deodată dreptulŭ suveranŭ alŭ tuturorŭ membrilorŭ imperiului germanŭ. Constituţiunea imperiului nu cuprinde nicĭ o disposiţiune, care ar dá dreptŭ imperiului de a se amesteca în succesiunea principală a unui statŭ singuratecŭ, care se baséză pe dreptulŭ provincialŭ şi pe dreptulŭ prinţiarŭ. Articululŭ 71 din constituţiunea imperiului, privitorŭ la certele constituţionale, în casulŭ acesta nu se potrivesce. Chiar nicĭ pe articulele 11 şi 17 din constituţiunea imperiului (care tracteză despre drepturile împĕratului) nu se póte basá dreptulŭ imperiului, spre a decide cestiunile despre ordinea succesiunei séu despre capacitatea succesiunei, în singuraticele staturĭ ale confederaţiunei. In urmă îşĭ esprimă părerea de rĕu, că dênsulŭ nu s'a putută adresá şi cătră împĕratulŭ printr'o asemenea scrisóre, după ce împĕratulŭ n'a voitŭ sĕ priméscă scrisórea sa notificătóre din 18 Octomvre.

*

In bugetulŭ oficiului de esterne alŭ Germaniei, ce s'a presentatŭ deja consiliului federalŭ, s'au adaosŭ mai multe sporurĭ, din causă că sfera de activitate a ministerului de esterne va fi în viitorŭ mai întinsă. Şi anume, misiunea germană din Belgradŭ se va ridica la rangulŭ de ambasadă, se va înfiinţa o ambasadă permanentă în Teheranŭ şi unŭ consulatŭ generalŭ în Capstadt pentru Africa sudică, se vorŭ crea consulate în Porto-Alegre, Zanzibarŭ, şi Svatovŭ. Prin acésta îngreunêndu-se lucrările oficiului de esterne, se va înfiinţa şi unŭ alŭ doilea postŭ de directorŭ. După cum spune »National Zeitung,« secţiunea cea nouĕ ce se va înfiinţa în acestŭ ministerŭ se va ocupa cu afacerile coloniale.

*

In consistoriulŭ secretŭ ce s'a ţinutŭ în 10 Nov. în Roma s'au preconisatŭ cardinalĭ în tagma preoţéscă: archiepiscopulŭ Ganglbauer din Viena; apoi din Spania: Gonzales, archiepiscopulŭ de Sevila şi Moneillo, archiepiscopulŭ de Toledo; din Italia: Celesia, archiepiscopŭ de Palermo, Laurenzi, archiepiscopŭ de Perugia, Monsignore Gozi, secretarulŭ consistorului, Masotti, secretariulŭ congregaţiunii episcopilorŭ, Verga, secretariulŭ conciliului. Nicĭ unŭ prelatŭ francesŭ nu fù numitŭ cardinalŭ. Papa ţinù o alocuţiune care n'avù cuprinsŭ politicŭ. Pomenì nevoile ce le are biserica, vorbì de creşcerea şi de îndoitulŭ zelŭ alŭ sectelorŭ şi de luptele bisericei şi amintì şi despre enciclica sa în contra francmasonilorŭ. Cu tóte că biserica are duşmanĭ mulţĭ, totuşĭ, ḑise elŭ, puterea bisericii cresce mereu în regiunile cele mai depărtate, anume în America, unde acuma se ţine unŭ conciliu de episcopĭ, în Australia, în India şi în totŭ Orientulŭ, mai alesŭ în Africa, unde s'a restituitŭ scaunulŭ episcopalŭ din Cartagena. Despre Africa ḑice Papa: »Meritele unui ilustru membru alŭ acestui ilustru colegiu »Lavigerie« suntŭ mai alesŭ remarcabile, căcĭ prin zelulŭ sĕu celŭ mare pentru mântuirea comună a popórelorŭ din Africa a sĕvêrşitŭ în câţĭva anĭ prin stăruinţă şi prin silinţele sale multe fapte eminente. Noi suntemŭ însufleţiţĭ de cea mai mare îngrijire pentru binele popórelorŭ africane şi ne pare bine, că tocmai în ḑilele acestea Europa se ocupă cu Africa şi voiesce sĕ promoveze negoţulŭ şi civilisaţiunea la ţermurile africane. Din parte'ne ne vomŭ da tóte silinţele spre a lăţì lumina Evangeliei, care aduce între ómenĭ fericirea pămêntéscă şi mântuirea ceréscă.«

*

Scirile ce sosescŭ din Sudanŭ nu suntŭ nicĭ decum îmbucurătóre pentru Englesĭ. »République française« a primitŭ din Massaua o scrisóre, care va produce mare nelinişte în Anglia, cu atâtŭ mai multŭ că telegrafulŭ englesŭ a tăcutŭ necurmatŭ despre cele ce se petrecŭ în sudulŭ Egiptului. Ḑiarului francesŭ i se scrie, că tóte triburile dintre Cassala şi Marea roşiă: Beni-Amer, Habbab, Mensa şi Haddendoah din sudŭ, a cărui parte nordică deja în anulŭ trecutŭ se revoltase sub Osmanŭ Digma, s'au declaratŭ pentru Mahdi. Aceste triburĭ au năvălitŭ în ţéra Bogos, care, după tractatulŭ încheiatŭ între admiralulŭ Hewett şi între regele Iónŭ alŭ Abisiniei, avea sĕ se cedeze acesţuia la finele anului curentŭ. Oraşulŭ Keren a fostŭ devastatŭ, telegrafulŭ dintre Chartumŭ şi

Massaua cu totulŭ distrusŭ. Locuitorii din Bogos s'au retrasŭ pe teritoriulŭ Abisiniei. Se vorbesce, că în fine totŭ va isbuti Mahdi, sĕ cucerĕscă Chartumulŭ şi sĕ prindă pe Gordonŭ.

Streinii României.

„Kolozsvári Lözlöny“ dela 12 Noemvre scrie sub acestŭ titlu următórele:

»Nu ne amestecămŭ bucurosŭ în acele afacerĭ ale amicului nostru statŭ vecinŭ, carĭ arŭ puté sgudui, fie măcarŭ şi pre unŭ momêntŭ, relaţiile amicale ale actualului guvernŭ faţă cu noi. Tótă atenţiunea nóstră este îndreptată numai asupra agitaţiunilorŭ acelui elementŭ, care prin agitaţiile sale, cércă a încordá relaţiile prietinescĭ dintre aceste douĕ state. Cu tóte acestea nu aflămŭ de neimportantă comunicarea ce o face diarulŭ „Times« despre o convorbire, lăsândŭ sĕ cadă responsabilitatea datelorŭ, ce le publicămŭ, asupra numitului diarŭ. Iată acea comunicare:

„Românii se pricepŭ fórte bine, cum sĕ pótă zădărnici cu totulŭ decisiunile tractatului din Berlinŭ. Congresulŭ anume i-a obligatŭ pe Românĭ, ca sĕ ştérgă aceea lege, care opresce pe Jidanĭ de a-şĭ câştigá averĭ imobile în România. Romanii au primitŭ acésta şi au înlocuitŭ espresiunea de »necreştinĭ« din acea lege, prin cuvintele „streinĭ şi neînpământeniţĭ.« Acestŭ ostracismŭ, care în originalŭ s'a întrebuinţatŭ încontra jidanilorŭ, l'au estinsŭ asupra tuturorŭ streinilorŭ. In urma acestei ordinaţiunĭ cutezătóre, o mulţime de averĭ s'au declaratŭ fără stăpânĭ şi s'au reclamatŭ pe séma acelora, carĭ au adusŭ acésta lege faimósă. Astfelŭ s'a întêmplatŭ cu averea femeii unui tînĕrŭ românŭ numitŭ F e l i c e a n ŭ. Acéstă femeă s'a măritatŭ apoi după fiulŭ baronului austriacŭ H y e, fostŭ secretarŭ şi ministru, şi după ce a muritŭ, urmaşilorŭ sĕi cincĭ copii li s'a negatŭ dreptulŭ de ereditate. Acéstă posesiune a copiilorŭ este partea lăsată de bunica lorŭ dinspre mamă. Camera română a adusŭ o astfelŭ de lege, în sensulŭ căreia astfelŭ de bunurĭ trecŭ în posesiunea statului. Atarĭ posesiunĭ usurpate i s'au dăruitŭ regelui în numĕrŭ de 12, avêndŭ o estensiune de 120,000 hectare.

»Décă ne cugetămŭ la proporţiunea regatului câtŭ a fostŭ de micŭ precum şi la timpulŭ scurtŭ ce á trecutŭ decând esistă acea lege, aceste date trebue sĕ ne consterneze. Décă acésta va mai dura aşa, atuncĭ potŭ împărţi jumĕtate România, şi Europa privesce la acésta cu nepăsare.«

SCIRILE DILEI.

Ni s'a trimisŭ din Pesta o a patra corespondenţă, în care ni se comunică cele petrecute acolo, ca şi în celelalte corespondenţe, şi despre care amŭ amintitŭ de ea în articolulŭ de fondŭ de alaltaerĭ. Ca ceva nou, ne comunică corespondentulŭ că, după esemplulŭ studenţilorŭ din Cluşiu, carì strigau »Hol van Iuliska«, cei din Pesta strigau »Abzug Nagy Péter.«

—0—

Fóia oficială din Pesta a publicatŭ legea sancţionată, privitóre la modificarea §-lui 101 din art. de lege 59 din 1881, prin care demnitatea de J u d e x C u r i a e se desparte de demnitatea de p r e ş e d i n t e alŭ C u r i e i.

—0—

In şedinţa de la 5 Noemvre a Societăţii archeologice, ce s'a ţinutu în Deva, profesorulŭ Robert Kun a cetitŭ continuarea studiului sĕu asupra revoluţiunii lui Horea.

—0—

In pădurile Cohalmului s'au îmulţitŭ în modŭ înspăimântătorŭ lupii şî porcii sĕlbaticĭ.

—0—

Fabrica de chibriturĭ a lui Kendeffi din Petroşenĭ a arsŭ între 5 şi 6 Noemvre. Paguba e de 11—12,000 fl.

—0—

Cadetulŭ de gendarmeriă Thurinsky, care la 27 l. t. a dispărutŭ din Seghedinŭ furândŭ 5000 fl. din cassa gendarmeriei, a fostŭ prinsŭ în Viena tecmai în momentulŭ când voia sĕ-şĭ continue fuga. In Viena îşĭ luase numele de Dîonys Naznan, doctorŭ în dreptŭ din Erlau. Mai multŭ ca jumĕtate din banĭ i-a cheltuitŭ cu femeile.

—0—

Scóla din Zeykfalĕu s'a închisŭ din causa difteritei.

—0—

Agenţia primei societăţĭ austriace de navigaţie pe Dunăre anunţă, că pănă la alte disposiţiunĭ, între Orşova şi Galaţĭ vapórele de postă vorŭ circula de 3 orĭ pe sĕptămână ca şi pănă acumŭ; însă între Orşova şi Buda-Pesta vapórele vorŭ circula numai de douĕ orĭ pe sĕptĕmână; vaporulŭ care plécă Joi de la Galaţĭ în susŭ merge numai pĕnă la Orşova şi nu are legătură cu vapórele din susŭ de Orşova. Navigaţia între Buda-Pesta şi Passau s'a închisŭ.

—0—

In Alba-Iulia şi în Ciugudŭ morŭ copii de difteritis, fără sĕ se fi luatŭ vr'o mĕsură în contra întinderii bólei.

—0—

Unŭ numĕrŭ de vr'o 250 de morarĭ boemĭ au ţinutŭ o adunare, în care s'a hotărîtŭ, ca sĕ se oprĕscă importulŭ făinei din Ungaria în Boemia şi Moravia. Unŭ oratorŭ a recomandatŭ sĕ se adreseze unŭ apelŭ cătră poporulŭ boemŭ, ca sĕ nu mai cumpere făină ungurĕscă, dicêndŭ că Boemii trebue înşişĭ sĕ'şĭ ajute, deórece guvernulŭ austriacŭ protegéză Ungaria.

—0—

Cetimŭ în »Curierulŭ Balasanŭ« din Iaşĭ: »De mai multe orĭ s'a întêmplatŭ, că diferiţĭ pasagerĭ au fostŭ opriţĭ la frontieră sub diferite pretexte şi au trebuitŭ sĕ trécă prin nişte purgatorii carĭ nicĭ se potŭ descri. Astfelŭ, Lunĭ séra, cu trenulŭ dela 3 şi jumătate óre p. m. unŭ călĕtorŭ nobilŭ englesŭ, unŭ lordŭ S y c h e s cu familia sa, întorcându-se din Rusia, voia sĕ trécă pe la Unghenĭ spre a'şĭ urmá călĕtoria în patriă. Aci autorităţile române îĭ opriră trecerea sub cuvêntŭ că paşaportulŭ sĕu nu era vizatŭ de consululŭ românŭ din Odesa. Lordulŭ, gravŭ bolnavŭ, voindŭ a scăpá mai curêndŭ de o întârdiere zădarnică, propuse autorităţilorŭ nóstre că va lăsá pe servitorii şi totŭ bagagiulŭ sĕu ca amanetŭ până ce va putea trămite deslegarea cuvenită dela ministerulŭ respectivŭ din Bucurescĭ, însă nicĭ acésta garanţiă nu se părŭ suficientă şefului de frontieră românŭ, pănă ce lordulŭ S y c h e s nu lăsă la Unghenĭ şi pe unŭ cumnatŭ alŭ sĕu ca amanetŭ, care pe lângă tóte a fostŭ şi insultatŭ de vameşulŭ de acolo. Ei bine, pentru ce se facŭ óre atâtea dificultăţĭ unorŭ persóne onorabile, pe când cete numeróse de vagabondĭ trecŭ peste frontierele nóstre, nesupĕraţĭ de nimenĭ? Ar fi bine ca aceste inconveniente sĕ dispară odată şi sĕ nu ne facemŭ ridiculĭ în ochii străinilorŭ, prin nisce mĕsurĭ prea aspre.«

—0—

D. Gr. Tocilescu, directorulŭ ministerului cultelorŭ şi instrucţiunei publice din România, a fostŭ alesŭ cu unanimitate membru onorificŭ alŭ societăţei împĕrateştĭ de antichităţĭ ruse şi istorie la Universitatea din Moscva.

—0—

Veniturile brute ale regiei monopolului tutunurilorŭ au produsŭ, de la 1 Aprilie 1884 până la 15 ale lunei curente, suma de 15,296,049 lei 49 banĭ, adică 405,623 lei 8 banĭ mai multŭ de câtŭ a produsŭ în aceeaşĭ epocă a anului trecutŭ.

»Ultimile optŭ dile, scrie »Curierulŭ Financiarŭ«, n'au îmbunătăţitŭ de felŭ s i t u a ţ i u n e a p i e ţ e i Bucurescilorŭ; operaţiunile au fostŭ ca de ordinarŭ forte mărginite atâtŭ în bursă câtŭ şi în tĕrgulŭ liberŭ. Aurulŭ, mulţumită stagnaţiunei esportului, a continuatŭ a fi din ce în ce mai rarŭ, şi prima lui înaintéză cu paşĭ repedĭ. Sâmbăta trecută ea era de 7.30 şi erĭ nu făcea mai puţinŭ de $7.70\,^0/_0$. E probabilŭ că, în curêndu va atinge 8 şi póte şi 9 odată cu închiderea navigaţiunei, care nu este departe.« Revederea acésta a numitei foi s'a împlinitŭ, căci astădĭ aurulŭ face oprimă de $9.25\,^0/_0$.

De altfelŭ, adauge »Curierulŭ Financiarŭ" situaţiuea nu e tocmai încurăjătóre nicĭ pe celelalte pieţe europene; la Londra, numĕrarulŭ a începutŭ a devenĭ rarŭ, şi aurulŭ fuge din casele Băncilorŭ décă nu e reţinutŭ prin mĕsurĭ artificiale. O telegramă ce primirămŭ dilele acestea ne anunţă că consiliulŭ de administrare a Băncii Engliterii a fostŭ silitŭ sĕ ridice scomptulŭ mai ântêiu dela $2^1/_2$ la 3 şi apoi la $4\,^0/_0$ pentru a împedicá esportulŭ aurului spre Egiptŭ şi New-York. Consolidatulŭ englesŭ a avutŭ sĕ sufere de acéstă situaţiune, căcĭ în puţine dile a cădutŭ dela 101 la $100^1/_2$ cu tendinţe slabe. La Parisŭ, incertitudinea în privinţa evenimentelorŭ politice, prelungirea conflictului franco-chinezŭ, eşeculŭ dela Tamsui, noile temerĭ de partea Tonkingului, inacţiunea forţelorŭ navale, raritatea numĕrarului şi deficitulŭ cu care se soldédă budgetulŭ pe 1885 şi care nu se póte acoperí de câtŭ absorbindu-se fondurile servicielorŭ speciale, scóle şi drumurĭ vicinale au apăsatŭ multŭ asupra cursurilorŭ." La aceste se mai adauge acum şi Cholera.

—0—

In diua de 18 Octomvre, soţia locuitorului Manolache Apostolŭ din comuna Gherăşenĭ, judeţulŭ Buzĕu, a născutŭ douĕ fete şi unŭ băiatŭ; mama şi copii suntŭ sănĕtoşĭ.

—0—

In fabrica lui Krupp din Essen s'a turnatŭ pentru guvernulŭ italianŭ unŭ tunŭ, care cântăresce 130 tóne. In casŭ că esperimentele cu acestŭ tunŭ uriaşŭ vorŭ fi pline de succesŭ, se vorŭ fabrica în turnătoria de tunurĭ din Spezia astfelŭ de tunurĭ pentru apĕrarea litoralilorŭ.

—0—

Consiliulŭ muncipalŭ din Belgradŭ a trimisŭ o delegaţiune sĕ visiteze principalele capitale din Europa şi sĕ studieze instituţiunile publice în scopulŭ de a le introduce în capitala Serbiei.

—0—

Fóia oficială din Parisŭ publică unŭ decretŭ, după care esposiţiunea din Parisŭ va dura dela 5 Maiu pănă la 31 Octomvre 1885. Unŭ altŭ decretŭ va publica condiţiunile espunerii.

—0—

Vaporulŭ marseillesŭ »Salazie« a luatŭ deunădĭ cu sine 20,000 de melcĭ vii pentru unŭ restaurantŭ din Noumea, în Noua Caledonia, unde se vinde cu 25 centime ($11^1/_2$ cr.) unŭ melcŭ.

—0—

Vinerĭ séră trupa germană de operete va representa piesa »*Der Probepfeil*,« comediă în 4 acte de Oskar Blumenthal, jucată cu strălucitŭ sucesŭ pe scena Burgtheatrului din Viena.

CORESPONDENŢA NÓSTRA DIN COMITATE.

Deva, 9 Noemvre.

Pe basa cunoscinţelorŭ ce mi le-amŭ câştigatŭ, în calitate de controlorŭ şi senatorŭ alŭ oraşului, despre ramurile dării, îmĭ permitŭ a vĕ comunica următórele cu

9.

FOILETONU.

Revoluţiunea din 1784.

(Revoluţiunea lui Horia în Transilvania şi Ungaria 1784—1785 scrisă pe basa documentelorŭ oficiale de N. Densuşianu. Bucurescĭ 1884. Tipografia „Românulŭ,« Carolŭ Göbl).

(Urmare.)

In modŭ amĕnunţitŭ descrie autorulŭ revoluţiunea în districtulŭ S i b i i u l u i şi alŭ A r a d u l u i. In celŭ dintâiu s'au resculatŭ ţĕranii din comunele Vinerea, Cióra şi Tartăria în contra nobililorŭ dintre carĭ a suferitŭ mai multŭ Petru Barcsai. In comitatulŭ Aradului nemulţumirea ţĕranilorŭ se manifestă încă din Iuliu 1784 în contra vice-comitelui Andreiu Forrai dela Soborsinŭ. După isbucnirea revoluţiunei în Ardélŭ unŭ iobagiu românŭ din Zamŭ cu numele Iónŭ L u p e n c i u se declară de alŭ doilea Horia, şi cu-o trupă de 32 ţĕranĭ trecŭ în Ungaria şi în aceeaşĭ di atacă castelulŭ familiei Salbek din comuna Petrişŭ. Şi aicĭ se publicà sentinţa împĕrătéscă pentru stîngerea grăţii ungurescĭ. In 7 Nov. ţĕranii atacară comunele Sălisce, Iltea, Toiu şi castelulŭ vice-comitelui Forrai din Soborşinŭ pe care îlŭ distruseră, împărţindŭ între dînşii argintăria, aprindêndŭ florăria şi în urmă întregŭ castelulŭ. In cursŭ de trei dile ţĕranii arseră tóte zidirile domnescĭ din comunele de pe ţĕrmurile dreptŭ alŭ Mureşului.

*

Interesante sunt datele privitóre la o r g a n i s a r e a m i l i t a r ă a mişcării. Organisarea se începŭ cu numirea căpitanilorŭ de comune. Horia se numea c ă p i t a n ŭ m a r e şi umblá totdéuna însoţitŭ de-o gardă armată de 12—30 călăreţĭ, cei mai aleşĭ din munţii Abrudului; elŭ era înarmatŭ cu o puşcă şi purtá o mantea albă de soldaţĭ. Cloşca, Crişanŭ şi Horia tĕnĕrulŭ âmblau încinşĭ cu săbii şi se numiau v i c e - c ă p i t a n ĭ. Horia ordonà comunelorŭ sĕ-şĭ alegă câte unŭ căpitanŭ subalternŭ. In timpŭ de 12 dile Horia avea numai în munţii Abrudului vre-o 50 de c ă p i t a n ĭ s u b a l t e r n ĭ, dintre carĭ unii erau numiţĭ şi juraţĭ de Horia, Cloşca şi Crişanŭ (căpitanĭ de ordinea întâiu), ear alţii erau căpitanĭ aleşĭ şi recunoscuţĭ de porŭ (căpitanĭ de ordinea a doua). Asemenea se numiau şi se alegeau c ă p r a r i i, cei avéu căpitanii pe lângă sine. Căpitanii purtau pene în pălăriă şi umblau încinşĭ cu săbii. Autorulŭ înşiră numele a 81 de căpitanĭ ai lui Horia cunoscuţĭ pănă adĭ. Toţĭ căpitanii aveau unŭ singurŭ superiorŭ, pe Horia, şi peste porunca lui Horia altă poruncă nu esista nicĭ dela împĕratulŭ şi nicĭ dela funcţionarĭ (Raportulŭ solgăb. Enyedi. Zladna 17 Nov. 1784). Primulŭ capitanŭ avea şi mai mulţĭ bucinătorĭ cu tulnice (trompete) şi cornurĭ, prin carĭ dá signalulŭ de adunare séu alarmă. Dar arme n'aveau ţĕranii. Horia porunci faurilorŭ din Albacŭ, Lupşa şi După-pétră sĕ fabrice lăncĭ şi săbii pentru ţĕranĭ. In Zarandŭ căpitanulŭ Crişanŭ formă o cavaleriă de 200 ómenĭ, armaţĭ cu lăncĭ, puscĭ ş. a. închise Zarandulŭ cu pichete de tóte părţile şi întroduse paşpórte românescĭ. Horia începŭ şi unŭ felŭ de organisare civilă instituindŭ primarĭ şi juraţĭ noi în mai multe comune.

*

Capitlurile carĭ esplică relaţiunile dintre guvernatorulŭ transilvanŭ br. Samuilŭ B r u k e n t h a l şi comandantulŭ generalŭ alŭ Transilvaniei br. P r e i s z şi atitudinea lorŭ şi a guvernului transilvanŭ în faţa revoluţiunei ţĕranilorŭ românĭ, (pag. 237—255) sunt de unŭ deosebitŭ interesŭ. De multŭ ceruse încă Maria Teresia regularea urbarială spre apĕrarea sĕrmanului iobagiu, dér guvernatorulŭ Brukenthal născutŭ şi crescutŭ într'unŭ districtŭ săsescŭ nu cunoscea starea miserabilă a iobagiului, elŭ preste aceea era omŭ fără de energiă. Astfelŭ s'a pututŭ întâmplá, ca deputaţii iobagilorŭ sĕ fie pedepsiţĭ cu bastóne penrtu că au cutezatŭ se molesteze guvernulŭ din Sibiiu. La 1782 br. Brukentahl ordonà ca căpeteniile tumultului dela Câmpenĭ sĕ fie pedepsite cu mórte. Abusulŭ şi violenţele domniau în comitate sub guvernulŭ lui Brukenthal, ţĕranii carĭ se plângeau erau prigoniţĭ, şi ordinele împĕratului spre uşurarea sorţii lorŭ rĕmâneau neesecutate.

Guvernulŭ află în 4 Noemvre, că ţĕranii românĭ s'au revoltatŭ în Zarandŭ. Indată Brukenthal cerŭ dela comandantulŭ br. Preisz se trimetă forţă armată spre suprimarea turburărilorŭ. Dér Preisz se decise ca pănă ce va primi nouĕle ordine ale consiliului de resbelŭ, sĕ amâne orĭce intervenţiune a puterii armate. „In totŭ casulŭ eu sunt perdutŭ« dise br. Preísz, „décă voiu procede cu severitate în contra resculaţilorŭ împĕratulŭ mĕ va înculpa, că i-am puşcatŭ supuşii, décă n'o facŭ, va fi érăşĭ fórte rĕu." La acésta se mai adunase şi o încordare personală ce esista între Preisz şi Brukenthal. La prima cerere după ajutorŭ militarŭ br. Preisz rĕspunse evasivŭ. Ivindu-se acésta cere în 5 Nov. din partea lui Brukenthal, comandantulŭ generalŭ decise sĕ mobileze o parte din trupe, dér sĕ nu încépă nicĭ o acţiune în contra

privire la raportulŭ ministrului de finanţe Szapári, publicatŭ în Nr. 195 alŭ »Gazetei.« In acelŭ raportŭ se dice, că starea financiară a statului s'a îmbunătăţitŭ, adecă a înfloritŭ, pentru că veniturile au crescutŭ prin aceea, că dările directe s'au ridicatŭ anume: darea de consumŭ a timbrelorŭ postale, a tutunului, darea de venitŭ, darea după interesele dela capitalŭ ş, a. prin urmare d-lŭ ministru Szapari cu ai sĕi se bucură, pentru că s'au redicatŭ veniturile, aducându-se astfelŭ starea financiară la înflorire. Mĕ mirŭ că atuncĭ când s'a făcutŭ acestŭ raportŭ în dietă, nicĭ unŭ deputatŭ nu a vorbitŭ, ba nicĭ nu a cerutŭ desluşire, că cum şi pe ce cale au începutŭ a se îmbunătăţí şi înflorí finanţele, ca sĕ scimŭ cu toţii, ? — însă acésta nu s'a întêmplatŭ. Eată dér mĕ încercŭ a vî-o spune eu: darea directă a avutŭ 24%, cea indirectă 30%. Pelângă acésta în anulŭ 1884 s'au sporitŭ asa numitulŭ pot adó (impositŭ — adausŭ la darea comunală): darea de pămêntŭ s'a redicatŭ cu 40%, darea de venitŭ cu 35%, darea pe interese cu 35%, la olaltă 164%. La aceste se aduge arunculŭ comunalŭ, pe care fiecare comună ilŭ plătesce în deosebite proporţiunĭ aşa oraşulŭ Deva plătesce arunculŭ oraşului 23% la spitalŭ 1%, la scólele confesionale 5%, pentru păzitorii de nópte şi pomperii 2%, la olaltă 31%. Mai încolo opidulŭ Deva are se plătéscă pentru comassarea după unŭ fiorinŭ 2 fl. 29 cr. vorŭ fi prin urmare 229 % pe oraşulŭ Deva cadŭ 424%. Celelalte comune din Ungaria şi Transilvania solvescŭ pe anŭ la 195%, — apoi pe anulŭ viitorŭ s'a mai sporitŭ darea cu 2% — pentru scóla de industriă, (ipar iskola), vorŭ fi prin urmare 197%. Afară de aceste trebue sĕ plătîmŭ pentru ceea ce consumămŭ, erăşĭ o sumă anumită, aşa décă voimŭ a bea séu a vinde vinŭ, avemŭ sĕ plătimŭ accisŭ 9 cr. de litră, la carne plătimŭ ér noi cu tărhatulŭ, şi pe tóte aceste pentru a le puté incassá statulŭ a dispusŭ, ca cu finea anului 1884 începêndŭ din 7 Noemvre. directoratulŭ de dare sĕ trimită 3 esecutorĭ de dare, carĭ au şi începutŭ a cutriera totŭ oraşulŭ. Inzădarŭ se plânge şi se tânguesce bietulŭ poporŭ, că nu-i remâne nicĭ porumbulŭ celŭ necoptŭ în podŭ, căcĭ nimenea nu-lŭ ascultă.

Étă dar cum s'au îmbunătăţitŭ finanţele ţĕrei.... durere! spre ruinarea ei şi a poporului. Cum óre de nu se gândescŭ odată domnii dela cârmă şi la uşurarea sorţii poporului şi la îmbunătăţirea ei? Au nu vĕdŭ ei că mergêndŭ pe calea apucată mai departe, vorŭ pregăti crisa ţĕrei, neavêndŭ dela cine mai scóte dările?

Şi cu tóte acestea stăpânii dilei totŭ înmulţescŭ la oficii, redică plăţile amploiaţilorŭ, crează la institute peste institute. Daţĭ numai sĕ mérgă, că vĕ veţĭ loví odată cu capulŭ de grindă, şi atuncĭ aţĭ gătat'o cu finanţele.

Ferice de acele ţĕrĭ, unde se respectă legile, se ţine contŭ de uşurarea sorţii poporului, şi cârmuitorii suntŭ adevĕraţĭ părinţĭ; dér ţĕrile unde nu se respectă legile, unde se lucră numai pentru binele unei clase, lasândŭ poporulŭ se gémă în suferinţe, aceste ţĕrĭ suntŭ fără viitorŭ!

Din Nordulŭ Transilvaniei, Octomvre 1884.

Deşĭ vice-comitele consiliarŭ regiu d. Paul Szarvadi la interpelarea advocatului d. Gavrilŭ Manu în anulŭ trecutŭ în adunarea comitatului negă — precum se vede din Nr. 35—1883 alŭ »Observatorului,« — că ar sci ceva despre catalogulŭ de traducere a numelorŭ românescĭ în unguresce, acum contrariulŭ dela afirmarea aceea de atuncea se póte dovedí prin fapte oficióse, fiindcă notarii cercualĭ românĭ Simionŭ Rusu din Cornenĭ, Vasile Câmpanŭ din Gîlgêu şi Ioanŭ Balintŭ din Cuciulata suntŭ luaţĭ prin acelaşĭ vice-comite alŭ Solnocŭ-Dobâcei în cercetare disciplinară, pentru că în listele pentru cei îndatoraţĭ la lucrulŭ publicŭ alŭ comitatului, au scrisŭ numele de botezŭ alŭ Românilorŭ aşa precum îi chiamă românesce: Vasile, Grigore, Stefanŭ, şi nu i-au botezatŭ din nou după catalogulŭ lui Havas, în: László, Gergely şi István!? X.

ULTIME SCIRĬ.

In Boroşneu (comitatulŭ Aradului) s'a terminatŭ alegerea între liberalulŭ Sigmund Bohus şi între aderentulŭ partidei naţionalităţilorŭ Bozganŭ, candidatŭ în momentulŭ din urmă. Bohus a eşitŭ deputatŭ cu maioritate de 754 voturĭ.

—

Ducele de Cambridge propuse împĕratului germanŭ, de a guverná ca tutorŭ alŭ fiului ducelui de Cumberland, décă i s'ar da acestuia tronulŭ Braunschweigului. Impĕratulŭ a refusatŭ propunerea.

—

Adunarea provincială ost-rumelică s'a deschisŭ la 8 c. prin guvernatorulŭ generalŭ Gavrilŭ-paşa. In discursulŭ de deschidere, guvernatorulŭ a anunţatŭ unŭ proiectŭ de lege privitorŭ la stabilirea unei linii de cale ferată dela Jamboli la Burgas, eventualŭ pănă la Slivno.

—

Noulŭ ambasadorŭ americanŭ, numitŭ pe lângă Curtea italiană, Astor, a sositŭ în Roma la 9 c. şi, îndată ce i s'a făcutŭ cunoscutŭ resultatulŭ alegerii de preşedinte în Statele Unite, şî-a datŭ dimisiunea.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Budapesta, 13 Noemvre, — In conferenţa de aséră comisiunea justiţiară a camerei deputaţilorŭ a raportatŭ asupra proiectului de lege privitorŭ la afacerile de tutelă şi curatelă.

Roma, 13 Noemvre. — Camera este conchiămată pe diua de 27 Noemvre.

Paris, 13 Noemvre. — Alaltăerĭ s'au întêmplatŭ 80 erĭ dela médă-nópte pănă séra la 6 óre 43 casurĭ mortale de choleră.

DIVERSE.

Unŭ primarŭ iubitorŭ de artă. — O fóia englesă istorisesce cu ocasiunea ultimei serbărĭ musicale din oraşulŭ Worcester, în Anglia, următórea hazliă istorióră: Primarulŭ oraşului avea de gândŭ sĕ dea unŭ dejunŭ sĕrbătorescŭ tuturorŭ acelora, carĭ stetea în legătură cu serbarea musicală, şi invità prin urmare între alţii şi pe câţîva compositorĭ, dintr'ale cărorŭ lucrărĭ se esecutaseră la acea serbare. Intre biletele de învitare erau şi către Cherubini, Dvorak, Spohr, Stanford, Schubert, Gounod etc. Când i s'a adusŭ mai în urmă primarului fatala scire, că cei mai mulţĭ dintre acestĭ compositorĭ nu se mai potŭ găsi pe acestŭ pămêntŭ, dise că, dacă'ĭ vorba aşa, pentru ceilalţĭ doi-trei nu face sĕ'şi dea atâta ostenélă, şi decĭ nu mai învità pe nicĭ unŭ compositorŭ. In modulŭ acesta perdù dejunulŭ şi Antonŭ Dvorak, lelŭ serbării musicale.

*

Unŭ frumosŭ rĕspunsŭ. — In Noemvre 1570, o straşnică inundaţiune acoperì unele regiunĭ ale provincielorŭ Frise şi Groningue, Olanda, cu ocasiunea căreia muriră două-decĭ de mii de persóne. Erá urgentŭ d'a se repara séu d'a se releva digurile. Guvernorele, Gaspard de Roble, impuse nobililorŭ unŭ impositŭ pentru ca sĕ contribue la aceste lucrărĭ neapĕrate. Nobilii voiră sĕ scape învocândŭ privilegiile lorŭ. Guvernorulŭ le rĕspunse: — Puneţĭ pergamentele, titlurile d-v. de nobleţă în sfărimăturile digurilorŭ, şi décă vorŭ respinge valurile mării, veţĭ fi scutiţĭ de impositŭ.

*

Origina a două nume de florĭ. — Camelia: écă unŭ nume din cele mai plăcute şi care designéză o flóre astădĭ cam trecută în modă, dér care odinioră era în mare favóre. Ei bine, acéstă denominare atâtŭ de eufonică îşĭ trage originea dela unŭ iesuitŭ bine cunoscutŭ de botaniştĭ: părintele Kamel. Dalhia, o altă plântă frumósă fără parfum — ca şi camelia — a fostŭ botezată de unŭ botanistu suedezŭ, Andrei Dahl, care nu e conoscutŭ de câtŭ sub numele de părintele Kamel şi totuşĭ aceste doue nume suntŭ repetate în fie-care di — deşi cam schimbate — de mii de individĭ

*

Epitafurĭ. — Dintr'o colecţiune de epitafurĭ. Pe mormêntulŭ unui aventurierŭ: »Acelŭ ce dórme aci de somnulŭ celŭ vecinicŭ, pentru prima óră locuiesce aiurea de câtŭ la otelŭ. Unŭ césornicŭ dórme suptŭ acéstă înscripţiune: »Dênsulŭ n'a pututŭ vai! sĕ întărdie óra morţii sale.« Pe mormêntulŭ unui domnŭ încetatŭ în vêrstă de 98 de anĭ: „Dumnedeu l'a răpitŭ prea curêndŭ afecţiunii alorŭ sĕi.« Unŭ cerşetorŭ: „Mai bine e sĕ rĕmâi pe drumurĭ. de câtŭ suptŭ drumŭ.«

*

Unŭ sfântŭ. — Luămŭ din o corespondenţă din Rusia, a diarului Parisianŭ »Le Temps« următórele detaliurĭ caracteristice asupra vieţei poporului rusescŭ: Te cuprinde o adêncă jale, gândindŭ că atâtea puteri vii, că atâta energiă nedomesnicită, că atâta sete pentru jertfire, finescŭ prin o mórte de plânsŭ. Crima pare că are ciudate atragerĭ pentru sufletulŭ slavŭ. In fiecare rusŭ este unŭ iluminatŭ, şi la poporulŭ neatinsŭ de nihilismŭ superstiţia religiósă ia loculŭ fanatismului religiosŭ. Câte o dată, unŭ singurŭ faptŭ diversŭ aruncă o lumină curiósă asupra stărei sufletescĭ a poporaţiunei ruse. Timpŭ de mai multe dile, mii de ómenĭ aşteptau la pórta spitalului închisorei din Perm, pentru a se închiná la rĕmăşiţele trupescĭ ale unui osânditŭ, rădicatŭ de odată la rangulŭ de sfântŭ. E sciutŭ că în Rusia sĕ consideră starea de neputrediciune a cadavrului ca unŭ semnŭ de milă D-deiéscă, acordată numai celorŭ aleşĭ. — S'a întêmplatŭ dér că pe la sfêrşitulŭ lunei trecute, unŭ concondamnatŭ Ilie Kagl, pe drumulŭ către Siberia cădŭ bolnavŭ şi întrà în infirmeria închisorei centrale din Perm. După trei sĕptĕmânĭ, elŭ părăsi spitalulŭ fără ca sĕ fie deplinŭ însănătoşitŭ, aşa că a trebuitŭ sĕ între din nuou. Puţine dile după aceea muri. Unŭ vechiu regulamentŭ militarŭ ordonă autopsia orĭcărui bolnavŭ care móre subitŭ. Mediculŭ nu vĕdu în casulŭ lui Ilie Kagl decâtŭ sfîrşitulŭ prevĕdutŭ alŭ bólei şi refusà se facă autopsia. Procurorulŭ imperîalŭ se amestecà în acéstă afacére şi în timpulŭ când se făceau procedurele regulamentare, cadavrulŭ, conservatŭ în anfiteatrulŭ infirmeriei continua ca sĕ ofere aparinţele unui omŭ cufundatŭ în letargiă, dér de locŭ atinsŭ de mórte. Când, după douĕspre-dece dile, s'a făcutŭ autopsia, povestea sfântului se mărise prin o mulţime de împrejurărĭ miraculóse. Marturii ocularí afirmau că au vĕdutŭ pe mânile sale chipulŭ Maicei Domnului. Se mai povestea de asemenea că mortulŭ a vĕrsatŭ lacrimĭ; când mediculŭ i-a vîrîtŭ scalpelulŭ în creerĭ. Raportulŭ medicalŭ conchidea la o paralisie de creerĭ şi atribuea starea de conservare a cadavrului faptului, că stomachulŭ erá deşertŭ, ceea ce dovedea o abstinenţă îndelungată. Nenorocitulŭ póte murise prin inaniţiune. O mulţime fórte mare urma cortegiulŭ mortului şi acoperise sicriulŭ cu pomene şi făclii.

*

Oglindile. — Suntemŭ adese-orĭ surprinşĭ d'a vedea oglindile cutreerate d'o mulţime de micĭ sgârieturĭ fórte subţirĭ, care strică lustrulŭ. Acésta provine din causă că stergemŭ oglindile cu cârpe de lână în locŭ d'a le sterge c'o pele de căprióră. Putemŭ face sĕ dispară aceste sgârieturĭ disolvândŭ o câtime de roşu de Englitera în câte-va picăturĭ de spirtŭ şi întidênd'o pe oglindă; apoi frecămŭ oglinda cu pelea de căprióră.

BIBLIOGRAFIĂ.

Beiu, Vodă, Domnŭ, romanŭ istoricŭ de Teocharŭ Alexi, broşura duplă 9—10 a eşitŭ de sub tiparŭ, avêndŭ şi o ilustraţiune. Preţulŭ 1 leu séu 40 cr.

Noulŭ călindarŭ de casă pe anulŭ 1885, Anulŭ V a eşitŭ de sub tiparŭ în tipografia Alexi din Braşovŭ. Preţulŭ 30 cr. séu 75 banĭ. Deja se pregătesce a doua ediţiune.

---

rĕsculaţilorŭ; totodată învità pe guvernŭ ca sĕ întrebe pe ţĕranĭ din ce causă au începutŭ şi de ce continuă acésta revoluţiune. Urmà o întrevedere personală între br. Brukenthal şi br. Preisz, dér acesta rĕmase neclintitŭ în hotărîrea sa. Atuncĭ guvernatorulŭ se gândea, conformŭ vechei constituţiune, se proclame însurecţiunea nobilimei şi a liberelorŭ comunităţĭ în contra ţĕranilorŭ românĭ. Dér br. Preisz se temea de încurcăturĭ politice căcĭ dintr'unŭ asemenea rĕsboiu în contra Românilorŭ se puté nasce uşorŭ unŭ rĕsboiu în contra armatei şi a împĕratului. De aceea br. Prisz protestà în contra planului de insurecţiune generală. In 11 Nov. propuse Brukenthal cu Preisz sĕ cheme în ajutorŭ trupe din Ungaria, dér comandantutŭ se opuse şi acestei mĕsurĭ. Aşa se întêmplă, că armata împĕrătéscă luà peste totŭ loculŭ o atitudine aşteptătóre în faţa revoluţiunii. Sub aceste împrejurărĭ curagiulŭ ţĕranilorŭ începù sĕ créscă. Conteîe Szturay vorbea în scrisórea sa către cancelarulŭ Eszterhazi despre ».....consternăţiunea generală ce a cuprinsŭ nobilimea în urma neactivităţii vedite a armatei, care privia nemişcată cu ochii de ghiaţă la tóte faptele ţĕranilorŭ rĕsculaţĭ...« ér printre soldaţii granicerĭ se vorbea că în două sĕptĕmânĭ Românii vorŭ fi singurĭ Domnĭ peste Transilvania.

Abia după isbucnirea revoluţiunei guvernului transilvanŭ aflà cu cale sĕ-şi arăte îngrijirea sa de munca şi de pânea cea amară a ţĕranului şi ordonà comitatelorŭ »ca funcţionarii, cari călătorescŭ prin districtele lorŭ, fie în afacerĭ private séu publice, sĕ nu smulgă şi sĕ nu stórcă pe ţĕranĭ.« Dér mĕsura venise prea târdiu. Foculŭ revoluţiunei se estindea totŭ mai tare. Disordinea in comitate era la culme. In strîmtórea sa guvernulŭ învità la 6 Nov. pe amêndoi episcopii din Sibiiu şi din Blaşiu, ca prin clerulŭ subalternŭ sĕ îmblânzéscă inimile turbate ale ţĕraniloru şi în 7 Nov. guvernulŭ numì de comisarŭ pe consiliarulŭ Mihaiu Brukenthal (nepot» alŭ guvernatorului) dându-i instrucţiunĭ pentru liniştirea revoluţiunii, în acea dĭ fù învitatŭ episcopulŭ Gedeonŭ Nichiticĭ sĕ plece şi dênsulŭ împreună cu comisarulŭ guvernului. La 11 Nov. guvernulŭ publicà o patentă în limba română la adresa ţĕranilorŭ în care le ordonà, sub cea mai grea pedépsă »sĕ se împrăşciă« décă au vr'o plângere sĕ-o arăte guvernului regalŭ.« La 18 Nov. publicà o nouă patentă promiţêndŭ unŭ premiu de 30 fl. ung. celui ce va prinde unŭ căpitanŭ de resculaţĭ şi ameninţândŭ că primarulŭ şi trei locuitorĭ din acele comune, cari vorŭ primi asemenĭ amăgitorĭ vorŭ fi traşĭ în ţépă. Duşmanŭ alŭ tuturorŭ dorinţelorŭ juste ale ţĕranilorŭ guvernulŭ din 1784 nu le promitea ţĕranilorŭ nicĭ o concesiune. nu le oferia nicĭ chiar speranţa, că sórtea lorŭ se va cercetá şi îmbunătăţĭ, ci voia sĕ suprime revoluţiunea cu forţa . . . .

*

Capitlulŭ următorŭ vorbesce despre armistiţiulŭ dela Tibru. Scimŭ că căpitanii Cloşca şi Horia tênĕrulŭ cu trupele lorŭ se unirà în 11 Nov. la Cricău. Ei avéu de scopŭ a atăcá castelulŭ din Galda. Dér încă în diua premergătóre 10 Nov., căpitanulŭ Cloşca se întêlnì la Părăulŭ Turcului cu locotonentulŭ Probst, care erá trămisŭ de vice-colonelulŭ Schultz ca sĕ tracteze de pace cu elŭ.

(Va urmá.)

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 12 Noemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.20	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	93.55	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Rentă de hârtiă 5%	89.25	Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	143.50	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	116.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.80	Renta de hărtiă austriacă	81.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—	Renta de arg. austr.	82.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.70	Renta de aurŭ austr.	103.70
Bonurĭ rurale ungare	100.50	Losurile din 1860	134 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—	Acţiunile băncel austro-ungare	869.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.25	Act. băncel de creditŭ ung.	294.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.50	Act. băncel de creditŭ austr.	292.50
Bonurĭ rurale transilvane	100.50	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.78
		Napoleon-d'orĭ	9.71½
		Mărcĭ 100 împ. germ.	59.95
		Londra 10 Livres sterlinge	122.65

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 1 Noemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	—	—
Renta rom. amort. (5%)	—	—
» convert. (6%)	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	—	—
Credit fonc. rural (7%)	—	—
» „ „ (5%)	—	—
» » urban (7%)	—	—
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	—	—
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	345
« » » Naţională	—	—
Aurŭ (9.25)	—	—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.07	2.08

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 13 Noemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.80	Vênd.	8.85
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.66	»	9.69
Lire turcescĭ	»	10.94	»	10.98
Imperialĭ	»	9.94	»	9.97
Galbenĭ	»	5.67	»	5.70
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	122. 5	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu (	10.08	5.59	9.18	
Clușiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.51	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.21	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Clușiu (	8.57	5.40	7.08	
Clușiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.